

Helhetslyftet – Slutrapport Restad Gård Utbildning AB (svb)

AMIF 2022/20356811

Christina Johnstone

Datum: 2025-06-26

Dokumentnamn: Helhetslyftet – Slutrapport Restad Gård Utbildning

Kontaktperson: Christina Johnstone, Pedagogisk Samordnare

Projektnummer: AMIF: Helhetslyftet, 20356811

Telefon: 0703-489492

E-post: christina@restadgard.se

Sammanfattning

Restad Gård Utbildning

Bakgrund och insats

Restad Gård Utbildning (RGU) har inom ramen för Helhetslyftet erbjudit frivillig språkundervisning och samhällsorientering för asylsökande vuxna boende på Sveriges största asylboende. Undervisningen har skett med hjälp av suggestopedimetoden, som kombinerar språkinläring med trygghet, kreativitet och psykiskt välbefinnande. Deltagarna har genom musik, rollspel och fiktiva yrkesscenarioer fått möjlighet att utveckla kommunikativa färdigheter i meningsfulla sammanhang.

Resultat och erfarenheter

Projektet har erbjudit svenska på sex nivåer och undervisningen har varit välbesökt trots deltagarnas svåra livssituation. Totalt har 328 personer deltagit. Bland resultaten kan nämnas:

- Påtaglig språkutveckling, där flera deltagare efter avslutad asyltid placerats direkt på högre SFI-nivå än vad annars skulle vara fallet.
- Stärkt anställningsbarhet genom ämnesintegrerad språkundervisning med arbetslivsfokus.
- Två nya läromedel utvecklades: *Anställningsintervjun* och *Vårdcentralen*.
- Förbättrad samverkan med andra aktörer inom Helhetslyftet, med gemensam samordningsstruktur och tydligare deltagarflöden.
- Fördjupad tillämpning av BIP:s indikatorer, främst kopplat till motivation, kommunikation och psykiskt välbefinnande.

Implementering och väg framåt

Vi ser stora möjligheter att vidareutveckla modellen, men för att möta den aviserade ökande beläggningen och samtidigt arbeta mer systematiskt med uppföljning, individuella kartläggningar och kvalitetshöjning behövs ytterligare minst två heltidsanställda lärare. Idag finansieras verksamheten helt av Restad Gårds ägare. För långsiktig hållbarhet behövs offentlig finansiering, till exempel genom AMIF.

Att erbjuda språk och samhällsorientering under asyltiden är inte bara värdigt, utan helt nödvändigt för en snabb inkludering.

Medskick till andra verksamheter

- Utgå från deltagarnas styrkor.
- Skapa trygghet och meningsfullhet i lärandet.

- Avsätt tid för reflektion, metodutveckling och dokumentation.
- Bygg strukturerad samverkan från start.

Vi tror på ett samhälle där människor får möjlighet att bidra från dag ett. Med språket som nyckel kan vi öppna dörren till framtiden – tillsammans.

Innehåll

Sammanfattning.....	2
Innehåll.....	3
Inledning	5
Projekt mål för Helhetslyftet	5
Språkundervisning med fokus på anställningsbarhet och välbefinnande	7
Resultat.....	12
Beskäftigelses Indikator Projektet - BIP	16
SKAPA – Skattning Av Progression mot Arbete	Error!
Bookmark not defined.	
Samverkan.....	18
Berättelse från deltagare	21
Erfarenheter och implementering.....	23
Nytt tänk, nya arbetssätt och nytt material.....	23
Förändrad samverkan	26
Utmaningar	26
Förbättringsmöjligheter och lärdomar för framtiden.....	27
Organisatoriska och budgetmässiga förutsättningar	28
Medskick till andra verksamheter.....	29

Inledning

Helhetslyftet, var ett projekt som pågick mellan september 2022 till och med maj 2025. Projektet var finansierat genom medel från Asyl- och migrationsfonden (AMIF) och projektägare var Styrelsen för folkhögskolorna i Västra Götalandsregionen med projektledning förlagd på Folkhögskoleförvaltningen. Syftet med projektet var att tillhandahålla ändamålsenliga utbildningar som var anpassade till målgruppens behov där målgruppen var tredjelandsmedborgare (medborgare i länder utanför EU/EES). De utbildningsinsatser som projektet innefattade skulle utgå från tanken om att kombinera yrkesstudier med studier i svenska och/eller andra förberedande insatser inför arbetslivet. Vidare var målet med Helhetslyftet att minska arbetslösheten och öka känslan av delaktighet i samhället hos tredjelandsmedborgare. Då det finns ett samband mellan hälsa, livssituation och möjlighet att ta till sig utbildning har projektet även inkluderat insatser med hälsokommunikation och föräldrastöd för deltagarna i projektet.

Projektet genomfördes med partners från region, kommun och civilsamhälle i 17 kommuner i Västra Götaland och Halland. Projektpartners ansvarade för olika slags insatser för deltagarna, så som Nästa steg, Kombinationsutbildningar, Förberedande jobbspår kommun och Förberedande jobbspår folkhögskola. För att behålla en sammanhållen projekttid fanns utöver projektledningen även samordnare för de olika insatserna som har koordinerat de olika delarna i projektet. Denna slutrapport syftar till att beskriva det arbete som Restad Gård Utbildning genomförde i Helhetslyftet, redovisa projektresultat samt lyfta fram utmaningar och vilka delar som kommer att tas med i det fortsatta arbetet.

Projekt mål för Helhetslyftet

Helhetslyftet hade tre framskrivna projekt mål för deltagarna samt för verksamheterna;

- 1) ökade kunskaper i svenska språket
- 2) ökad anställningsbarhet där individuella förutsättningar matchar arbetsmarknadens behov
- 3) utvecklade metoder, arbetssätt och samverkansformer för arbetet med integration.

På Restad Gård Utbildning har vi främst arbetat med projekt mål 1 men också berört de övriga två målen på olika sätt. Observera att i denna rapport ingår även Dalslands Folkhögskola med sitt delprojekt *Svenska och*

samhälle, som genomförts i samverkan med RGU. I denna slutrapport beskriver vi vårt arbete utifrån ovanstående mål i Helhetslyftet. I projektet tog projektpartners fram en förändringsteori med mål uppdelat på organisation, ledning och medarbetare samt deltagare. Dessa har sedan följts upp utifrån ett systematiskt kvalitets- och utvecklingsarbete där inrapportering skett genom kontinuerlig dokumentation, vilket i sin tur utgjort underlag i de diskussioner som genomförts på dialogmötena. Dialogmötena har skett mellan projektpartners och projektledning och syftat till att skapa reflekterande lärtillfällen. Systematiken och återkommande diskussioner har bidragit till att områdena nedan har kunnat utvärderas, utvecklas och bidragit till förbättrade arbetssätt.

Organisation

- Upparbetade samarbeten mellan organisationer i projektet.
- Metoder kring samarbete, samverkan och samordning.
- Insatserna är anpassade efter deltagarens behov och förutsättningar samt samhällets kompetensförsörjningsbehov.
- Metodutveckling av kombinationsutbildningar.
- Metodutveckling av BIP samt SKAPA-verktyg för deltagare.

Ledning och medarbetare

- Ledning och medarbetare har ett långsiktigt perspektiv på kedjan av stöd och insatser för deltagarens väg mot arbete.

Deltagare

- 60 % av deltagarna anger att insatsen inom Helhetslyftet har varit till hjälp för deras integration.
- 60 % av deltagarna har ökat sina förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden enligt BIP.
- 80 % av språkdeltagarna har förbättrat sina kunskaper i svenska enligt GERS eller SFI.

Språkundervisning med fokus på anställningsbarhet och välbefinnande

Inom projektet har vi erbjudit frivillig svenskundervisning till asylsökande på Restad Gård med hjälp av suggestopedimetoden. Metoden bygger på att skapa en trygg, kreativ och inspirerande lärmiljö där deltagarnas inre barriärer för lärande – såsom stress, trauma, tidigare misslyckanden och negativa självbilder – gradvis kan lösas upp.

Vi gick in i Helhetslyftet med övertygelsen att det är möjligt, och ofta avgörande, att redan under väntetiden stärka förutsättningarna för framtida sysselsättning. Asylsökande kan i vissa fall få arbetstillstånd, men i praktiken är det ofta bristande språkkunskaper och osäkerhet kring samhällsstrukturer som hindrar inträdet på arbetsmarknaden.

Genom att delta i projektet ville vi också visa att suggestopedimetoden är en metod som bygger på en respektfull och stödjande lärmiljö, där deltagarna kan återknytta till sin egen förmåga. Genom att spela fiktiva roller i olika yrkesscenarier lär de sig kommunicera i meningsfulla sammanhang.

Att ge deltagarna möjlighet att tillägna sig det svenska språket redan innan ett formellt beslut om uppehållstillstånd är fattat ger dem ett försprång – men är också en strategisk och värdig investering för både individ och samhälle.

Asylboendet Restad Gård

Restad Gård är Sveriges största asylboende. Under de tre år som Helhetslyftet pågick bodde mellan 190 och 350 vuxna asylsökande tredjelandsmedborgare på anläggningen. Bland de boende fanns både hela familjer, ensamstående kvinnor och män med barn samt ensamkommande

vuxna. Barnen ingår inte i siffran ovan, men generellt utgör de cirka 30 % av det totala antalet boende.

Under hela projektperioden har boendet präglats av ett ständigt flöde av inflyttningar och utflyttningar.

- Inflyttningar skedde dels genom att nya asylsökande anlände till Sverige, dels genom att personer med pågående asylprocess omplacerades till Restad Gård – antingen genom Migrationsverkets beslut eller till följd av lagändringar, nedläggning av andra anläggningar eller avslut av eget boende (EBO).
- Utflyttningar skedde när personer fick uppehållstillstånd och flyttade vidare till kommuner, eller vid avslag och avvisning.

Restad Gård Utbildning (RGU)

Restad Gård Utbildning (RGU) är ett icke vinstdrivande bolag utan offentlig finansiering från stat eller kommun. 2017 gjorde ägarna till Restad Gård AB bedömningen att det var av stor betydelse att asylsökande fick möjlighet att lära sig svenska redan under asyltiden. Mot denna bakgrund valde man att på egen bekostnad investera i en utbildningsverksamhet där svenska och samhällsorientering erbjuds till de boende.

Verksamheten bemannas av:

- Tre heltidsanställda Suggestopedilärare, varav en också är pedagogisk samordnare.
- En heltidsanställd administratör.
- En verksamhetsansvarig på 50 % tjänst, för samordning av alla frivilligorganisationer som är aktiva på Restad Gård.

Restad Gård AB finansierar löner, skolmaterial samt tillhandahåller undervisningslokaler i *Kunskapens Hus*, där all språk- och samhällsutbildning bedrivs. Utöver detta tillhandahåller Restad Gård AB lokaler även för andra aktörer såsom Röda Korset, Rädda Barnen, Support Group Network (SGN), Torpa Vårdcentral, Röda Korsets traumateam samt lokala kyrkor.

Organisation och upplägg inom Helhetslyftet

Under hela projektperioden har RGU:s tre Suggestopedilärare varit direkt engagerade i Helhetslyftets språk- och samhällsutbildning på Restad Gård.

- **År 1:** Två av lärarna finansierade genom Helhetslyftet med 50 % vardera, övrig arbetstid utgjorde egen insats från RGU.
- **Från januari 2024:** En lärare från Dalslands folkhögskola anslöt till projektet på 50 % tjänst, genom Helhetslyftet. Även denne är utbildad i suggestopedimetoden.
- **Från mars 2024:** Helhetslyftet utökade sin finansiering till att även omfatta en halvtidstjänst för den tredje läraren från RGU.

Projektets tillväxt har varit en naturlig följd av verksamhetens läge på Sveriges största asylboende, där tillströmningen av tredjelandsmedborgare som frivilligt vill lära sig svenska varit stor och stabil. Verksamheten har organiserats för att möta detta behov, med hög närvaro, anpassad nivåindelning och en metod som ger deltagarna möjlighet att snabbt tillägna sig språket i en trygg, stödjande och meningsfull kontext.

Rollfördelning och ansvarsområden

Inom projektet fanns en tydlig rollfördelning mellan pedagogerna, vilket möjliggjorde både ett effektivt genomförande och utveckling av verksamheten.

- **Pedagogisk samordnare** ansvarade för att utveckla nytt undervisningsmaterial, däribland de suggestopediska läroböckerna *Anställningsintervjun* och *Vårdcentralen*. Samordnaren tog även fram strukturerade skrivövningar i linje med Suggestopedimetodens principer, med särskilt fokus på att stärka deltagarnas skriftliga uttrycksförmåga.
- **En av pedagogerna** hade ett övergripande ansvar för samordning med övriga Helhetslyftsprojekt på Restad Gård, samt för registrering av deltagare och utskrivning vid avslut. Denna roll krävde både flexibilitet och noggrann dokumentation för att undvika dubbelregistrering och säkerställa rätt projektplacering.
- **Den tredje pedagogen** ansvarade för att informera om projektet till nya deltagare, samt för visuell dokumentation. Genom att fotografera aktiviteter och lärsituationer bidrog hen till att synliggöra projektets innehåll och skapa material till rapportering och kommunikation.

Denna arbetsfördelning gav oss möjlighet att arbeta både operativt i undervisningen och strategiskt med utveckling, dokumentation och samverkan – trots begränsade resurser.

Svenska och samhällsorientering – vår insats i Helhetslyftet

De asylsökande har deltagit i svenskundervisningen på frivillig basis. Beroende på när i processen de fått beslut om sin asylansökan har deltagandet i språkundervisningen varierat från tre månader upp till ett år. I några enstaka fall även upp till två år. I regel har deltagarna inte haft några förkunskaper i svenska vid ankomsten till Restad Gård, med undantag för personer som tidigare haft eget boende (EBO) och blivit förflyttade till anläggningen efter flera år i Sverige.

När deltagare anmälde sig till undervisningen framgick det tydligt om de redan behärskade viss svenska. Under en kortare period genomförde vi intervjuer med samtliga deltagare i syfte att bedöma språknivå. Med endast tre lärare och ett stort inflöde av deltagare blev det tidsmässigt omöjligt att hinna intervjua alla. Det visade sig också att förkunskaper endast förekom i undantagsfall. I de fall det framgick att en deltagare hade viss språklig kompetens erbjöds hen istället att prova på en grupp som vi bedömde låg på rätt nivå.

Vi har erbjudit svenska på sex olika nivåer, där varje nivå utgår från en lärobok som är anpassad till suggestopedimetoden. Allt innehåll är

förankrat i samhällsorientering, och eftersom vi har arbetat med vuxna deltagare är materialet särskilt utformat för att direkt kunna omsättas i vardags- och arbetslivet.

Varje bok har behandlats under en period på sex till åtta veckor. Deltagarna har studerat tre halvdagar i veckan. Det är respektive lärare som har ansvarat för att skapa de förutsättningar som gjort det möjligt för deltagarna att tillgodogöra sig målen på varje nivå – en central tanke i suggestopedin. När deltagaren har behärskat målen erbjuds hen att gå vidare till nästa bok och nivå. Gruppbyte har i regel även inneburit att man bytt lärare.

Varje grupp har bestått av 8–18 deltagare och en lärare. Deltagarna har haft mycket varierande utbildningsbakgrund – från kortutbildade till universitetsutbildade. Det enda krav som ställts är att deltagaren kan läsa och skriva. För deltagare som varit analfabeter har vi haft en separat undervisningsgrupp, som under perioden varierat i storlek mellan 4 och 12 deltagare.

Deltagarna har också haft olika modersmål, och det har kunnat förekomma upp till åtta olika språk i en och samma grupp. Vi har inte använt språkstöd eller tolk, vilket fungerat utmärkt eftersom läroböckerna är översatta till deltagarnas språk, och alla språkaktiveringar har utgått från det innehåll som behandlats i boken.

BIP och SKAPA

Vi har inom projektet förhållit oss till BIP eftersom suggestopedin inte bara ger deltagarna tillgång till språket, utan också till flera av de faktorer som BIP definierar som centrala för anställningsbarhet: motivation, framtidstro, social förmåga, vardagskompetens och psykiskt välbefinnande.

Däremot valde vi att inte använda SKAPA som skattningsverktyg.

Resultat

Ökade kunskaper i svenska språket

Vårt huvudsakliga uppdrag har varit att ge deltagarna omedelbar och meningsfull tillgång till det svenska språket i en trygg och inspirerande lärmiljö. Genom suggestopedimetoden har vi skapat undervisningsmiljöer där deltagare – även helt utan förkunskaper – kunnat börja kommunicera redan från första lektionen. Vi har erbjudit språkundervisning på sex nivåer, med texter, rollspel och scenarier kopplade till vardagsliv och samhällsorientering. Även nyanlända utan tidigare skolgång har kunnat delta tack vare särskild alfabetiseringsgrupp.

Flera av de deltagare som beviljats uppehållstillstånd har efter avslutad undervisning hos oss kunnat påbörja SFI på en högre nivå än vanligt, exempelvis nivå C eller D. Det visar att språkutvecklingen har varit påtaglig, trots korta vistelsetider och mycket olika förutsättningar. Vi ser detta som en förkortad väg mot etablering och vidare utbildning.

Ökad anställningsbarhet

Vår målgrupp – asylsökande tredjelandsmedborgare – befinner sig i ett mycket tidigt skede av sin etableringsprocess. Med något enstaka undantag har ingen validerat sin utbildningsbakgrund och oftast bär de med sig oro och stress som påverkar lärandet. Samtidigt uttrycker nästan alla en stark vilja att arbeta.

Vår undervisning har hela tiden haft arbetslivsrelevans i fokus, trots att deltagarna befinner sig i ett tidigt och osäkert skede av etableringsresan. Genom suggestopediska rollspel och fiktiva yrkesscenarier har vi skapat en trygg miljö där deltagarna får prova på arbetsnära situationer, oavsett tidigare erfarenhet. Vi har också tagit fram två nya läromedel:

- Anställningsintervjun
(med koppling till sopsortering och yrkesroller)
- Vårdcentralen
(med koppling till hälsa, vårdbesök och vårdyrken)
- Båda materielen har gjort det möjligt att träna språk och begrepp kopplade till arbetsliv och samhällsstruktur.

Trots att det är omöjligt att statistiskt följa deltagarnas väg till arbete – eftersom majoriteten antingen får avslag och lämnar verksamheten eller får positivt beslut och lämnar – ser vi att våra insatser konkret stärker deltagarnas anställningsbarhet på längre sikt.

Att ha tillägnat sig svenska språket, strukturerad undervisning och upplevelsen av att lyckas i ett nytt sammanhang har ett egenvärde oavsett vad asylprövningen resulterar i för beslut. Det innebär inte bara att man har lärt sig ett språk, utan också att man har tränat sin inlärningsförmåga, utökat sin förståelse för europeiska samhällsmodeller och fått ett nytt självförtroende i att möta andra kulturer.

För många blir deltagandet i undervisningen den första stabila och positiva erfarenheten efter en lång tid av oro, flykt och osäkerhet. Det är en form av inre kapital som de tar med sig vidare i livet – oavsett vart vägen leder.

Utvecklade metoder, arbetssätt och samverkansformer för integration

Suggestopedimetoden har visat sig särskilt lämplig för målgruppen. Den integrerar språkinlärning med psykosocialt stöd, låter deltagarna uppleva framgång och skapar delaktighet oavsett tidigare utbildning, språk eller trauman. Att ha fått studera i en miljö präglad av trygghet, musik, rörelse och humor har hjälpt deltagarna att återfå sin tro på den egna förmågan.

Vi har som ovan nämnts även utvecklat två nya ämnesbaserade läromedel med fokus på integration, arbetsliv och hälsa. Dessa kan med fördel användas i liknande sammanhang framöver.

I samverkan har vi utvecklat vår roll från att vara en isolerad aktör till att delta i ett helhetsperspektiv. Tillsammans med andra delprojekt inom Helhetslyftet har vi samordnat deltagarflöden, förhindrat dubbelregistrering och bidragit till en mer sammanhållen integrationsinsats på Restad Gård.

Kvantitativa resultat

Under projektperioden har Restad Gård Utbildning (RGU) haft totalt 328 registrerade deltagare, varav:

- 145 kvinnor
- 183 män

Dessutom har ett 50-tal deltagit utan att ha varit registrerad hos RGU: Utöver dessa har Dalslands folkhögskola haft ytterligare 25 deltagare i sin del av projektet på plats.

- 14 kvinnor
- 11 män

I dagsläget är fortfarande 56 deltagare registrerade i Helhetslyftet och aktiva.

När en deltagare avslutar sina språkstudier (på grund av uppehållstillstånd, avslag eller avhopp) skulle det genomföras en kort intervju med fyra frågor. Av de 263 deltagare som avslutat har:

- 131 deltagare intervjuats vid utskrivning
- 132 deltagare skrivits ut utan intervju, främst på grund av att de försvunnit utan att meddela (t.ex. vid snabb utflyttning, avslag eller avvikelse från boendet).

Att svara på hur många deltagare som efteråt gått vidare till arbete, praktik eller studier är inte möjligt, och vi menar att det i detta fall inte är ett relevant mått. De asylsökande som kommer till oss befinner sig i ett tidigt skede, där kunskaper i svenska ofta saknas helt. För denna grupp är det inte aktuellt att direkt påbörja jobb eller praktik, utan det självklara steget efter beslut om uppehållstillstånd är att gå vidare till SFI.

Den insats vi erbjuder under asyltiden har dock ett betydande värde: Deltagare som studerat hos oss under väntetiden får i huvudregel en högre ingångsnivå i SFI och därmed en kortare väg till vidare studier eller arbete. Flera av våra deltagare har berättat att de kunnat placeras direkt i SFI C eller D. Det finns även de som placerats in på högre nivå.

Kvalitativa resultat

Vi har också uppnått flera viktiga kvalitativa mål, särskilt kopplade till deltagarnas:

- psykosociala hälsa och välbefinnande
- motivation
- trygghet och delaktighet
- självförtroende i språkanvändning

Många deltagare har uttryckt att undervisningen minskat deras stress och gett dem något att se fram emot under dagarna. Flera har berättat att de för första gången känt sig sedda och delaktiga, och att de kunnat lägga oro och negativa tankar åt sidan under lektionstid. Det framkommer särskilt i det spontana citatet från en av våra deltagare:

"Här inne glömmet jag allt utanför."

Vi uppnådde våra mål genom att:

- Använda suggestopedimetoden för att skapa en trygg, lustfylld och tillåtande lärmiljö.
- Arbeta med samhällsorienterat innehåll direkt kopplat till deltagarnas vardag.
- Skapa nivåanpassade grupper, där alla kunde utvecklas i sin egen takt.
- Introducera läromedel med arbetslivs- och hälsoinriktning, såsom *Anställningsintervjun* och *Vårdcentralen*, för att öka anställningsbarhet och kunskap om det svenska samhället.
- Stärka deltagarnas engagemang genom meningsfulla aktiviteter, sång, rollspel, berättelser och samarbete.
- Arbeta i nära samverkan med övriga aktörer inom Helhetslyftet för att möjliggöra deltagande i flera parallella insatser.

Beskæftigelses Indikator Projektet - BIP

Vi vill särskilt lyfta att vårt arbete – även om det i grunden syftar till språkinläring – samtidigt har bidragit till att stärka deltagarnas anställningsbarhet, i linje med flera av de indikatorer som definieras i det danska Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP).

Genom Suggestopedimetoden och dess helhetssyn och pedagogiska upplägg har vi förhållit oss aktivt till BIP:s ramverk, och undervisningen har på ett naturligt sätt berört många av de elva indikatorerna.

Nedan redovisar vi hur vi konkret har arbetat med respektive indikator i undervisningen:

Språk och kommunikation:

Alla deltagare har omedelbart fått tillgång till språket genom berättelser, musik, rollspel och visuellt stödmaterial. De har tränat kommunikation i både vardagliga och arbetsrelaterade situationer, genom de särskilda aktiveringsövningar som är en grundläggande del av suggestopedimetoden.

Motivation och tro på förändring:

Suggestopedi bygger på lustfyllt lärande där alla deltagare ges möjlighet att uppleva framgång. Detta skapar självförtroende, engagemang och stärker framtidstro.

Psykiskt välbefinnande (sjukdom och hälsa):

Vi har erbjudit en låg-stressmiljö där positiv förstärkning, konst, humor och gemenskap varit centrala inslag. Det har gett deltagarna utrymme att återhämta sig och känna kognitiv trygghet.

Arbetsförmåga och funktionsnivå:

Alla deltagare har fått möjlighet att visa sin kapacitet i en undervisningsmiljö som uppmuntrar olika inlärningsstilar. Det har gynnat även dem som har erfarenhet av trauma eller neurokognitiva utmaningar.

Socialt nätverk och stöd:

Vi har arbetat i åldersintegrerade och flerspråkiga grupper, där deltagarna har uppmuntrats att samarbeta och bidra. Den kollektiva lärandemiljön har skapat känsla av tillhörighet, respekt och socialt stöd.

Vardagsekonomi och skulder:

Vi har iscensatt lekfulla och praktiska scenarier där deltagarna fått träna språk kopplat till ekonomi – exempelvis att handla, betala hyra och planera en enkel budget.

Boendesituation:

För deltagare som väntat längre på beslut har vi även arbetat med språk kring bostadssökande, kontrakt och vardagliga boendefrågor – utifrån deltagarnas behov och förutsättningar.

Yrkserfarenhet:

Genom att vi har använt fiktiva roller har alla deltagare fått möjlighet att pröva yrkesscenarier oavsett faktisk bakgrund. Det har bidragit till språkträning i en arbetslivskontext och samtidigt stärkt självbilden.

Ålder:

Alla vuxna deltagare har varit välkomna, och åldersblandningen har setts som en tillgång. Vi har bejakat att varje individ, oavsett ålder, har något att bidra med.

Nedanstående Indikatorer har vi berört indirekt eller genom kompletterande insatser.

Utbildningsbakgrund:

Vi har inte kartlagt tidigare utbildningsnivåer systematiskt, vilket var ett medvetet val för att skapa jämlika förutsättningar i klassrummet. Deltagarna har däremot fått möjlighet att uttrycka sin kompetens genom de roller och sammanhang som har skapats i undervisningen.

Missbruk:

Vi möter sällan deltagare med aktuella missbruksproblem. Däremot bidrar vår verksamhet till struktur, gemenskap och framtidstro – vilket i sig kan verka förebyggande och stabiliserande.

Samverkan

Samverkan har varit en viktig del av Helhetslyftet, och för vår del blev det snabbt tydligt att vi behövde vidareutveckla den redan befintliga samverkan mellan de organisationer som var etablerade på Restad Gård.

Tidigare bestod samverkan huvudsakligen av så kallade *husmöten*, där man rapporterade till varandra om vad som gjorts, vad som pågick och vad som planerades. Genom Helhetslyftet förändrades förutsättningarna – nya aktörer tillkom, och det uppstod ett behov av tydligare koordinering för att undvika dubbelregistrering och överlappande insatser för deltagarna mellan de tre olika aktörerna som ingick i Helhetslyftet och övriga aktörer.

Kortfattat kan man säga att vår samverkan gick från att vara aktivitetsstyrd till att bli målstyrd. Vi lyfte blicken från vårt eget projekt för att se till helheten och målgruppens bästa.

Projekt, aktörer och samordning

Under Helhetslyftets första år fanns två aktiva delprojekt på Restad Gård:

- Restad Gård Utbildning (RGU) – med fokus på svenska och samhällsorientering.
- Röda Korset – med fokus på ökad anställningsbarhet genom att matcha individuella förutsättningar mot arbetsmarknadens behov.

Från och med år två tillkom två projekt från Dalslands folkhögskola:

- Ett med inriktning på svenska och samhällsorientering, med placering i Kunskapens Hus tillsammans med RGU.
- Ett med fokus på hälsa och samhällskunskap, med placering i Aktivitetshuset, där även övriga frivilligorganisationer har sin dagliga verksamhet.

I mars månad tilldelades dessutom RGU ytterligare ett projekt inom Helhetslyftet, som initialt skulle handla om hälsa, men senare omdefinierades till svenska och samhällsorientering. Sammanlagt behövde vi alltså samordna fem delprojekt med olika inriktningar men med samma målgrupp: de asylsökande på Restad Gård. Parallellt erbjöds även andra aktiviteter av Röda Korset, Rädda Barnen, Support Group Network och kyrkorna.

För att hantera de fem olika projekten utan att riskera dubbelregistreringar inrättades tidigt en samordningsgrupp, bestående av:

- En pedagog från RGU
- En pedagog från Dalslands folkhögskola
- Projektledaren från Röda Korset

Samordningsgruppen tog fram gemensamma riktlinjer och kriterier för hur deltagare skulle fördelas mellan projekten, så att alla insatser kunde nå sina mål. Genom att träffas en gång i månaden och löpande uppdatera varandra, kunde vi – med några få undantag – förhindra dubbelregistrering. Samverkan gjorde det också möjligt att vidarebefordra deltagare mellan projekten, vilket stärkte individanpassningen och helhetsfokus.

Praktisk samordning

För deltagarna på Restad Gård har samverkan inom Helhetslyftet inneburit en tydlig tillgång. Inledningsvis förekom visst schemaöverlapp mellan aktiviteterna, men detta löstes genom att samordningsgruppen koordinerade veckoplaneringen. Delprojekten med inriktning på svenska och samhällsorientering förlades i huvudsak till måndagar, tisdagar och onsdagar, medan insatserna med fokus på anställningsbarhet och hälsa lades på torsdagar och fredagar. På så vis fick deltagarna möjlighet att delta i flera olika delprojekt, men registreras i endast ett, vilket förenklade uppföljning och rapportering.

Nackdelen med denna fördelning blev att pedagogerna på RGU inte hade möjlighet att delta på de kompetenshöjande insatserna som erbjöds genom Helhetslyftet eftersom dessa, med få undantag, var förlagda till onsdagar.

Önskad samverkan – erfarenheter att dela

Vi ser tillbaka på Helhetslyftet som ett projekt där samverkan varit en viktig framgångsfaktor. Samtidigt finns det aktörer som vi gärna hade samverkat mer med – i synnerhet SFI-lärare och projektledare inom olika arbetsmarknadsinsatser.

Vi hade gärna önskat forum för metodutbyte och kompetensöverföring, där vi kunnat dela med oss av våra erfarenheter av suggestopedimetoden och dess förhållningssätt till språkinlärning. **Metoden bygger på att skapa en miljö där inlärning sker naturligt, lustfyllt och tryggt – med tydlig respekt för deltagarnas bakgrund, känsloläge och kognitiva förutsättningar. Vår övertygelse är att detta synsätt – att skapa förutsättningar för lärande – inte bara gynnar asylsökande, utan är en grundpelare för lärande för alla människor, oavsett språkbakgrund eller utbildningsnivå.**

En utökad samverkan med SFI-verksamheter hade kunnat bidra till att deltagare som lämnar asylboendet fått en sömlös övergång till fortsatta

språkstudier, där deras tidigare erfarenheter tagits tillvara på ett bättre sätt. Vi hade också gärna bidragit med praktiska metoder för att motverka språkinlärningsstress och prestationsångest, som ofta drabbar vuxna andraspråksinlärare.

Utifrån Helhetslyftets övergripande mål – att bidra till ökad anställningsbarhet – menar vi att didaktiska perspektiv och synen på lärande behöver lyftas som en del av arbetsmarknadspolitiken. Det finns mycket att vinna på att koppla samman språk, motivation och självbild i större utsträckning än vad som ofta görs i traditionella insatser.

Vi hoppas att vårt deltagande i projektet kan bidra till fortsatt dialog om hur språk- och arbetslivsförberedande insatser kan utvecklas, inte minst genom metodisk mångfald och tvärprofessionell samverkan.

Berättelse från deltagare

"För mig spelar kursen stor roll. Nytt land, ny stad, ny plats. Jag började svenska. Men lärde också svensk kultur. Nu är jag förberedd. Är redo för Sverige. Hade jag inte kommit till skolan, hade det varit två tomma år och jag hade fått börja från början. Kursen har hållit oss vid liv. Även om vi var supermänniskor när vi kom, hade vi dött. Vi känner oss speciella när vi var i kursen.

Ulrika

– som precis fått ett positivt besked om uppehållstillstånd efter två år.

"Kursen är bra för jag lär mig svenska. Jag blir fylld av glädje. Jag mår bra. Och jag vet att när jag flyttar till kommunen kan jag prata med människor och jag kan utbilda mig vidare. Jag känner mig tacksam för att skolan finns. Annars hade jag bara väntat, det skulle vara jättedåligt att bara vänta."

Hilda

- väntar på besked från Migrationsverket. Har varit i Sverige i 9 månader

"Jag har studerat på Restad Gård i ett år och lärt mig svenska i en avslappnad och inspirerande miljö med fantastiska lärare. Jag hade roligt både på lektionerna och under rasterna. Vi tränade språket genom vardagliga dialoger, sjöng, spelade och firade svenska högtider tillsammans. Undervisningen var inte traditionell utan kreativ och engagerande, med intressanta böcker där texterna var översatta till modersmålet. Under utbildningen på Restad Gård nådde jag grundläggande nivå 2 (SAS g2). Tack för allt!"

Sofia

– har idag uppehållstillstånd och har också avklarat SAS3. Hon har en bakgrund som engelsklärare och har också hunnit praktisera en månad inom Vuxenutbildningen. Nu läser hon engelska nivå 6 på en sommarkurs. Hon har även sökt in för att komplettera sin lärarmerit med 'svenska som andraspråk'. När detta är klart kommer hon ansöka på Skolverket för att få ut sin lärarlegitimation

Nedanstående citat är från intervjuer med en grupp deltagare som gjordes den 26 juni 2025.

“Innan jag kom i skolan förstod jag ingenting och jag inte heller berätta på svenska. Nu kan jag förstå, berätta och förklara saker på svenska. Till exempel jag hjälpte en kompis att förklara hur han ska ta sin medicin när han varit på apoteket, det jag aldrig klarat om jag inte kommit till skolan. Jag har utvecklat mitt språk och jag har fått väldigt mycket på mina 6 månader här.”

Göte

- väntar på besked från Migrationsverket. Har varit i Sverige i 6 månader

“Jag känner mig inte längre som en främling i Sverige. Jag är inte längre rädd när jag träffar främlingar efter att jag har lärt mig språket och om den svenska kulturen. Det har fått mig att känna mig mycket gladare.”

Albert

- väntar på besked från Migrationsverket. Har varit i Sverige i 6 månader

“Jag kunde prata lite svenska förut men nu pratar jag både bättre och mer. Det gör jag tack vare skolan och lärarna som kämpar så mycket för oss. I skolan får vi grunderna och sedan kan vi använda de direkt när vi går därifrån, samtidigt som vi har roligt och får umgås. Människor som väntar på beslut mår redan dåligt, om skolan inte hade funnits så hade vi haft det väldigt tråkigt och varit mer deprimerad.”

Nils

- väntar på besked från Migrationsverket. Har varit i Sverige i 6 månader

“När jag började första lektionen förstod jag ingenting men ju mer tiden bättre blev jag på svenska. Jag pratade mycket med min lärare och mina kompisar på svenska. I skolan lärde vi från olika länder känna varandra vi kommunicera på svenska. Nu jag börjat prata svenska med mina barn! Jag tror att jag förstår nästan allt på svenska nu. Vi varit mycket mer ledsna om vi inte varit i skolan. Då vi bara pratat våra modersmål”.

Erfarenheter och implementering

Suggestopedin har visat sig vara en metod som inte bara stödjer språkinlärning, utan också skapar förutsättningar för personlig utveckling, psykiskt välbefinnande och ökad anställningsbarhet.

Den lekfulla, estetiska och respektfulla lärmiljön hjälper deltagarna att återupptäcka sin förmåga att lära, kommunicera och delta i samhället – oavsett bakgrund eller framtidsutsikter.

Genom mindre justeringar och stärkta samarbeten ser vi goda möjligheter att vidareutveckla arbetet i kommande projekt.

Nytt tänk, nya arbetssätt och nytt material

Deltagandet i Helhetslyftet har medfört flera viktiga förändringar i vårt arbetssätt, både på metodnivå, i vårt materialutvecklingsarbete och i vår samverkan med andra aktörer. Redan från projektstart blev vi medvetna om att Helhetslyftet hade en tydlig inriktning på förberedande insatser inför arbetslivet. Tidigare hade vår huvudfokus legat på vardagssvenska och samhällsorientering, men projektets utformning uppmuntrade till att utveckla språkaktiviteter med starkare koppling till anställningsbarhet och arbetslivets krav.

Anpassningar till GERS, BIP och SKAPA

Som en följd av Helhetslyftet har vi fördjupat vår förståelse för GERS (Gemensam europeisk referensram för språk), och arbetade för att skapa en gemensam syn inom teamet kring språknivåbedömning. Det blev också tydligt att vi behövde förhålla oss till BIP (Beskæftigelses Indikator Projektet) och SKAPA (Skattning av progression mot arbete), och ta ställning till hur dessa modeller stämmer överens med Suggestopedimetodens förhållningssätt.

BIP:s indikatorer kring motivation, språk, psykiskt välbefinnande och social kompetens ligger mycket nära de värden som Suggestopedin bygger på. SKAPA däremot, som är mer individcentrerad och beroende av upprättade handlingsplaner, passade mindre bra för vår målgrupp och verksamhetsform, men bidrog ändå till viktiga reflektioner om progression och lärandemål.

Språkpasset – ett konkret utvecklingssteg

Som ett konkret resultat av dessa nya perspektiv utvecklade vi ett så kallat språkpass – ett individuellt och formativt skattningsverktyg som kopplas till varje lärobok. Språkpasset gör det möjligt för deltagaren att själv se vilka delmål som återstår för att uppnå kommunikativ säkerhet inom respektive nivå, samtidigt som läraren får en överblick över vad som behöver aktiveras i undervisningen för att deltagarna ska lyckas. Språkpasset har gett ett tydligt stöd för självreflektion, tydliggörande mål och gemensam språksyn i undervisningen.

Stärkt fokus på skriftlig kommunikation

Ytterligare en utvecklingspunkt har varit att förstärka deltagarnas skriftliga förmåga. Detta har inneburit både metodutveckling och materialanpassningar. Inom Suggestopedin ligger vanligtvis huvudfokus på muntlig kommunikation, men vi har, i samklang med projektets mål, integrerat skrivövningar som stödjer deltagarnas framtida behov – till exempel vid jobbsökningar, formulär eller digital självservice i kontakt med myndigheter.

Nya läromedel: Anställningsintervjun och Vårdcentralen

Under projektets första år uppmärksammades vi både på Helhetslyftets arbetslivsriktning och på ett konkret behov från Migrationsverket kring sopsortering på Restad Gård. Som svar på dessa behov utvecklade vi läromedlet *Anställningsintervjun*, där deltagarna fick lära sig både hur en arbetsintervju går till och hur man arbetar på en sophanteringsstation.

Boken är helt utformad enligt Suggestopedimetodens principer och bygger på ett CLIL-liknande arbetssätt (Content and Language Integrated Learning), där man lär sig språk genom ämnesinnehåll – och vice versa.

Eftersom vi saknade resurser för att översätta materialet till alla språk, gjordes en engelsk översättning och boken erbjöds som ett extra inslag på fredagar för deltagare med högre språknivå. Deltagarna fick bland annat bygga egna sopsorteringslådor, diskutera arbetslivsegenskaper och turas om att vara chef eller arbetssökande i rollspel.

Under våren 2024 utvecklades ett nytt läromedel: *Vårdcentralen*. Detta sammanföll med att många deltagare hade vårdbakgrund, vilket gjorde innehållet särskilt meningsfullt. Även detta material översattes endast till engelska, men erbjöds samtliga grupper tack vare Suggestopedimetodens inkluderande arbetssätt. Undervisningsmiljön förvandlades under juni och juli 2024 till en fiktiv vårdcentral, där deltagarna agerade patienter, sjuksköterskor och läkare i vardagsnära situationer. Två pedagoger arbetade parallellt i grupperna, vilket möjliggjorde differentiering och djupare aktivering.

Båda dessa böcker används nu som fördjupningsmoment för deltagare på avancerad nivå, och ses som värdefulla utvecklingsresultat att ta med vidare till framtida projekt.

Förändrad samverkan

Deltagandet i Helhetslyftet har också lett till en förändrad samverkanskultur. Tidigare hade samarbetet mellan aktörerna på Restad Gård varit informellt och aktivitetsbaserat. Under projektets gång har vi etablerat en gemensam samordningsgrupp tillsammans med Dalslands folkhögskola och Röda Korset. Denna grupp har haft en nyckelroll i att fördela deltagare, undvika dubbelregistrering och skapa en helhetssyn på målgruppen.

Vi har i detta sammanhang också byggt upp nya och viktiga relationer till projektledare och medarbetare i andra delprojekt inom Helhetslyftet. Samverkan har därmed gått från att vara informationsutbyte till att bli ett strategiskt samarbete med gemensamma mål.

Utmaningar

Trots mycket goda resultat ser vi områden där vi kunnat förstärka insatserna ytterligare:

Under projektets gång har vi mött flera utmaningar – både strukturella och praktiska. En av de mest påtagliga har varit deltagarnas oförutsägbara livssituation, där asylbesked och omplaceringar påverkar närvaro och motivation. Vi har sett att vissa deltagare tappat orken att fortsätta, särskilt i samband med negativa beslut från Migrationsverket. Det är förstäligt, men samtidigt en pedagogisk utmaning, då det påverkar kontinuiteten i grupperna.

En annan utmaning har varit resursbristen i förhållande till det stora deltagarantalet. RGU har under hela projektperioden haft tre heltidsanställda pedagoger, samt ytterligare en pedagog från Dalslands folkhögskola som arbetat tre halvdagar i veckan. Trots detta har vi lyckats hålla undervisningen igång i samtliga grupper, tack vare ett högt mått av flexibilitet och kollegial samordning. Varje grupp har haft en ansvarig lärare, men vi har löpande täckt upp för varandra vid frånvaro.

För att hantera både administration och metodutveckling avsatte vi redan tidigt i projektet torsdagar som gemensam utvecklingsdag, där vi fokuserade på uppföljning av progression, inskolning i BIP samt utveckling av nytt suggestopediskt material anpassat till Helhetslyftets mål. En begränsning har varit att vår kollega från Dalslands folkhögskola, som haft annan tjänstgöring dessa dagar, inte kunnat delta i detta gemensamma arbete, vilket stundtals försvårat helhetsintegrering av vår pedagogiska utveckling.

Vi har även stött på praktiska hinder i kontakten med deltagarna. Eftersom asylsökande saknar personnummer tvingas många byta telefonnummer vid

byte av operatör, vilket gör det svårt att nå dem efter avslut. Detta har påverkat vår möjlighet att följa upp alla deltagare när de lämnar verksamheten. Vi har haft som rutin att försöka kontakta samtliga som försvinner, men många svarar inte, vilket gör att de måste skrivas ut utan återkoppling. I vissa fall har vi hunnit genomföra de fyra avslutande frågorna i förväg, vilket möjliggjort att de ändå kunde skrivas ut med fullständig dokumentation.

En annan utmaning uppstod under perioder då många nya deltagare började samtidigt. Det skapade tryck i grupperna och försvårade rutinerna för gemensam genomgång av mål och uppföljningsfrågor, särskilt när deltagare klev in i redan påbörjade kurser. Det kräver en fortsatt metodisk flexibilitet och tydlig intern samordning – något vi har arbetat aktivt med att utveckla under projektets gång.

Förbättringsmöjligheter och lärdomar för framtiden

I efterhand ser vi att vissa delar av vårt arbete hade kunnat förstärkas ytterligare – både för att skapa ännu större genomslag i deltagarnas språkutveckling och för att synliggöra effekterna av våra insatser tydligare utåt.

Vi valde att inte systematiskt dokumentera deltagarnas utbildnings- och yrkesbakgrund, då vi ville undvika att återskapa hierarkier och begränsande kategoriseringar. Men med deltagarnas samtycke hade en frivillig, resursinriktad kartläggning kunnat bidra till att tydligare koppla språkträningen till deras tidigare erfarenheter – vilket i sin tur skulle kunna stärka anställningsbarheten och framtidstron.

Vi har sett påtagliga framsteg i deltagarnas språkförmåga, självförtroende och sociala engagemang, men uppföljningen av dessa resultat hade kunnat formaliseras mer konsekvent. Genom till exempel enskilda samtal, självvärderingar eller språkporträtt hade vi kunnat stärka deltagarnas insikt om sin progression och samtidigt synliggöra projektets effekter gentemot samverkanspartners och finansörer.

Vi hade även önskat fördjupad samverkan med myndigheter, SFI-verksamheter och aktörer inom arbetsmarknadsområdet, där vi kunnat bidra med vår metodiska erfarenhet av suggestopedi och synen på hur man bygger inre förutsättningar för lärande. En tätare koppling till kommunala eller regionala aktörer hade kunnat skapa en röd tråd för deltagare som går vidare efter ett uppehållstillstånd, och stärka möjligheten till en sömlös övergång mellan mottagande, språkinlärning och arbetslivsinriktade insatser.

Vi hoppas att vår medverkan i Helhetslyftet kan bidra till fortsatt dialog kring metodutveckling, långsiktig integration och vikten av att erbjuda meningsfulla aktiviteter under asyltiden – med människans lärande i centrum.

Organisatoriska och budgetmässiga förutsättningar

Migrationsverkets bedömning är att beläggningen på asylboendet kommer att öka upp till 800 boende. För att kunna fortsätta och vidareutveckla det arbetssätt som etablerats inom ramen för Helhetslyftet på Restad Gård krävs minst två ytterligare heltidstjänster. Det gäller inte bara för att säkra kontinuitet i undervisningen, utan också för att vi ska kunna genomföra de uppföljningar, individuella kartläggningar och kvalitetshöjande insatser vi har identifierat som utvecklingsområden under projektets gång.

I dagsläget bedrivs språk- och samhällsundervisningen på Restad Gård utan någon offentlig finansiering, helt tack vare att ägarna själva väljer att avsätta medel. Det grundar sig i övertygelsen att tillgång till svenska språket är avgörande för att individen ska kunna skapa sig en meningsfull framtid. Detta är ett långsiktigt och värdigt perspektiv – men också ett sårbart arrangemang, som inte kan tas för givet.

Om eller när denna privata satsning inte längre kan fortsätta, förlorar samhället en ovärderlig möjlighet. Den enskilde förlorar tid, självförtroende och chanser till snabbare inkludering. Att vänta med språkundervisning tills beslut om uppehållstillstånd är fattat innebär i praktiken en försening av integrationen med flera månader – ibland år. Detta är kostsamt både för individen och för samhället, i form av förlorad arbetskraft, försenad självförsörjning och ökad psykisk ohälsa.

Vi menar därför att det är hög tid att diskutera vem som ska bära ansvaret – och kostnaden – för språkutbildning under asyltiden. Andra länder har valt att staten finansierar denna insats redan från dag ett. I Sverige skulle en hållbar väg kunna vara att ge aktörer som Restad Gård Utbildning möjlighet att bedriva språk- och samhällsorienterande projekt genom exempelvis AMIF-medel eller annan offentlig samfinansiering. På så sätt kan vi erbjuda ett professionellt, beprövat och evidensnära arbete – som både möter individens behov och samhällets långsiktiga mål.

Medskick till andra verksamheter

Till andra organisationer som vill arbeta med liknande projekt vill vi skicka med några viktiga lärdomar:

- **Utgå alltid från deltagarnas styrkor.** Genom att skapa en miljö där alla känner att de kan lyckas – oavsett bakgrund – frigörs energi, motivation och framtidstro.
- **Sätt lärandet i centrum, inte bara måluppfyllelsen.** Med rätt metodik kan språk, självkänsla och handlingsförmåga utvecklas parallellt.
- **Skapa tid för reflektion och utveckling.** Att systematiskt följa upp och dokumentera progression tar tid – men är avgörande för att synliggöra effekter.
- **Samverkan är avgörande – men den måste vara strukturerad.** Sök upp aktörer med liknande mål och skapa gemensamma rutiner från start.

Vi tror på ett samhälle där människor får möjlighet att bidra så tidigt som möjligt – och att språket är nyckeln. Med rätt förutsättningar kan vi tillsammans öppna dörren till framtiden.

